

Yayın Geliş Tarihi: 17.12.2018

Yayına Kabul Tarihi: 11.09.2019

Online Yayın Tarihi: 19.12.2019

http://dx.doi.org/10.16953/deusosbil.498463

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi

Cilt: 21, Sayı: 4, Yıl: 2019, Sayfa: 1249-1269

ISSN: 1302-3284 E-ISSN: 1308-0911

Araştırma Makalesi

AÇIK ALAN REKREASYONU OLARAK YAMAÇ PARAŞÜTÜ ETKİNLİĞİNE KATILANLARIN MOTİVASYONLARI VE ETKİNLİK MEMNUNİYETLERİNİN BELİRLENMESİ: ARSUZFEST ÖRNEĞİ

Çağrı SAÇLI*

Ceyhan Özdemir KAHRAMAN**

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, Hatay'ın Arsuz ilçesinde 7-8-9 Eylül 2018 tarihlerinde, Arsuz Doğa ve Su Sporları Festivali (Arsuzfest) sırasında gerçekleşen, yamaç paraşütü etkinliği katılımcılarının demografik özelliklerinin, yamaç paraşütü yapma motivasyonlarının ve yamaç paraşütü etkinliği memnuniyetlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın diğer bir amacı ise, katılımcıların festival hakkındaki genel görüşlerinin tespit edilmesidir. Bu amaçlar doğrultusunda, yazarlar tarafından 21 soruluk görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formundaki soruların 12'si katılımcıların demografik özellikleri ile, 3'ü yamaç paraşütü yapma motivasyonları ile, 4'ü etkinlik memnuniyetleri ile ve 2'si festivalin geneli ile ilgilidir. Araştırma verileri, Arsuzfest yamaç paraşütü etkinliği katılımcılarından nitel araştırma yöntemi olan görüşme yöntemi ile elde edilmiş olup, 30 katılımcı ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. İçerik analizi sonucunda yamaç paraşütü etkinliği katılımcılarının motivasyonlarının “Özgürlük”, “Heyecan”, “Gökyüzünden bakmak”, “Macera”, “Risk alma”, “Yükseklik korkusunu yenme”, “Huzur bulma” ve “Farklılaşma isteği” olduğu tespit edilmiştir. Görüşmeler sonucunda, yamaç paraşütü yapan katılımcıların, risk almayı sevdiğikleri ve kriz durumlarını yönetebildikleri ve bu etkinlikten genel anlamda memnun kaldıkları belirlenmiştir. Ayrıca festival değerlendirmeleri, sosyalleşme ve çeşitlilik açısından olumlu iken, organizasyon ile ilgili yetersizlikleri ortaya koymaktadır. Son olarak araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda etkinlik ve festival için çeşitli öneriler getirilmiş olup, elde edilen bulgular ve sonuçların gelecekteki çalışmalara ışık tutacağı umut edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık Alan Rekreasyonu, Yamaç Paraşütü, Motivasyon, Etkinlik Memnuniyeti, Festival.

Bu makale için önerilen kaynak gösterimi (APA 6. Sürüm):

Saçlı, Ç. & Kahraman, C. Ö. (2019). Açık alan rekreasyonu olarak yamaç paraşütü etkinliğine katılanların motivasyonları ve etkinlik memnuniyetlerinin belirlenmesi: Arsuzfest örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (4), 1249-1269.

* Dr. Öğr. Üyesi, İskenderun Teknik Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü, ORCID: 0000-0001-7771-8190, cagri.saclici@iste.edu.tr

** İskenderun Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm ve Otel İşletmeciliği A.B.D, ORCID: 0000-0002-8697-875X, ceyhankahraman.sbe17@iste.edu.tr

DETERMINATION OF MOTIVES AND EVENT SATISFACTION OF THE PARTICIPANTS OF A PARAGLIDING EVENT AS AN OUTDOOR RECREATION EVENT: CASE OF ARSUZFEST

Abstract

The main purpose of this research is to determine demographic characteristics, motives and event satisfaction of paragliding event participants at Arsuz Nature and Water Sports Festival (Arsuzfest) which was held from 7 to 9 September, 2018. The other purpose of the study is to determine participants' general opinion about the Arsuzfest. For these purposes, a 21 question interview form was created by authors. 12 of the questions are related to the demographic characteristics of the participants, 3 of them are related to their motivations to do paragliding, 4 of them are about the event satisfaction of the participants and 2 of them are related to the whole festival. Research data are gathered via interview, which is a qualitative research method, with 30 paragliding event participants at Arsuzfest. Data gathered from interviews analyzed via content analysis. As a result, motives of paragliding event participants have been found as "Freedom", "Excitement", "Looking from the sky", "Adventure", "Taking a risk", "Overcoming fear of height", "Peace", and "Desire for differentiation". As a result of the interviews, it was determined that paragliding participants liked to take risks and could manage crises and were generally satisfied with this activity. In addition, while participants' general evaluations were positive in terms of socialization and diversity there were some inadequacies related to the organization. Finally, in line with the findings of the research, various suggestions have been made for the event and festival, and it is hoped that the findings and results will shed light on future studies.

Keywords: Outdoor Recreation, Paragliding, Motivation, Event Satisfaction Festival.

GİRİŞ

Sanayi devrimi sonrası, sosyal hayatın kentlerde gelişim göstermesi ile ortaya çıkan (Atsız vd., 2017: 914), kent hayatının kalabalıklaşması ile hem bireye hem çevreye getirdiği fizyolojik ve psikolojik etkilerin fazla olması ile önem kazanan (Keskin vd., 2015: 390) rekreasyon kavramının kökeni, Latince "recreatio" kelimesinden gelmektedir. Daha önceleri, "sağlığın geri kazandırılması" anlamında kullanılan kelime, daha sonraları "bireylerin yenilenmesi, yenilenme, yenilik ihtiyacı" şeklinde kullanılmaya başlanmıştır (Torkildsen, 1992: 64; Edington, vd., 1992: 4; akt. Birinci, 2018: 24). Rekreasyon kavramının birçok alt dal ile ilişkisinin olmasının, kavramın çeşitli şekillerde tanımlanmasına yol açtığı (Sarıbaş, 2015: 25), dolayısıyla ortak bir tanım meydana getirilmesinin de oldukça güç olduğu ifade edilmektedir (Madrigal, 2006; Birinci, 2018: 24). Rekreasyon, TDK (2019)'ya göre "İnsanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler" şeklinde tanımlanmaktadır. Bir başka kaynakta ise rekreasyon, bir yenilenme, rutinden kaçma, canlılık ve değişim kazanma şeklinde tanımlanmaktadır (Jensen & Naylor, 1999; akt. Keskin vd., 2015: 390; Eryılmaz & Akgündüz, 2017: 14). Sanayileşme

ile birlikte “iş, rekreasyon ve iş döngüsü” insan hayatının büyük bir bölümünü kaplamasına ve boş zaman kavramının ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Smith & Godbey, 1991; akt. Metin vd, 2013: 5028). Boş zamanın artması ve tatillerin sosyal bir hak olarak görülmeye başlaması ile birlikte, insanlar kendilerine ayırdıkları zamanı, keyif aldıkları aktivitelerle yönetmeye başlamıştır (Hazar, 2014: 29). Bireyler kendilerine ayırdıkları bu zaman dilimlerinde hem fiziksel hem de psikolojik anlamda kendilerini rahatlatan aktiviteleri tercih ettikleri görülmektedir. Bu gibi aktiviteler katılan bireylerin de sosyal ve mental anlamda kazanımları aktiviteler katılımlarında önemli rol oynamaktadır (Sung, 2000: 41).

Rekreasyon faaliyetleri, boş zaman içerisinde gerçekleşen faaliyetlerdir ve bu amaçla yaşanan yerden en az 1 gece uzaklaşılacağına, seyahat ve turizm kapsamında ele alınmaktadır (Smith & Godbey, 1991; akt. Metin vd, 2013: 5028). İnsanlar vakitlerini güzel geçirebilme adına rekreasyon faaliyetlerine ve turizm faaliyetlerine katılmaktadırlar (Demir & Çevirgen, 2006: 19). Rekreasyon faaliyetlerinin bireylere kişisel anlamda; fiziksel ve ruhsal sağlık, yeteneklerde gelişim, başarı ihtiyacı, sosyalleşme ve mutluluk gibi kazanımlar sağlarken, toplumsal anlamda; dayanışma ve bütünleşme sağlamaktadır (Karaküçük 1997; akt. Keskin vd., 2015: 38). Aynı zamanda, kişinin yenilik arayışı, keşfetme isteği ve problem çözme ihtiyaçlarını karşılamakta ve katılımcılara zorluklara göğüs germe, yoğunlaşma ve kontrol duygusunun artmasını sağlamaktadır (Csikszentmihalyi & Csikszentmihalyi, 1999: 156). Rekreatif faaliyetler, bireylerin günlük yaşamdaki sıkıntılarından uzaklaşmasını ve bireylerin kişisel anlamda kendilerini geliştirmelerini de sağlamaktadır (Iwasaki 2007; Patry vd., 2007; Şener vd., 2007; Axelsen 2009; Tütüncü & Aydın, 2014: 118). Alanyazında rekreasyon bir çok farklı şekilde sınıflandırılmıştır. Bireyler hangi motivasyonlar ile rekreasyon faaliyetlerine katılım gösterdiyse, rekreasyonlar da buna göre çeşitlenmektedir. Bu hususta, rekreasyonların tek bir sınıflandırmasını yapmak oldukça güçtür (Ergül, 2008: 11). Çeşitli çalışmalardan faydalanılarak yapılan sınıflandırmalardan birisi Sarıbaş (2015) tarafından “amaçlarına göre, mekânsal açıdan, katılımcıların milliyetlerine göre, olanaklara göre, katılımcıların yaşlarına göre, katılımcıların sayısına göre ve faaliyetlere katılımına göre” şeklinde yapılmıştır.

Rekreasyonlar mekânsal açıdan sınıflandırıldığında, açık alan ve kapalı alan rekreasyonları şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Açık alan rekreasyonları katılımcıların etkileşimleri ile ortaya çıkan bir doğa unsurudur (Yüncü vd., 2013: 12). Hardiman ve Burgin (2011) açık alan rekreasyonları ile macera turizmini bir arada tanımlamaktadır. Weber (2001) de aynı şekilde maceracı rekreasyon faaliyetleri ile açık alan rekreasyonlarını birleştirici bir tanımlamayı tercih etmiştir. Açık alan rekreasyonlarını, macera rekreasyonlarının ortaya çıkardığı görüşünü savunmuştur. Faaliyetlerin macera ağırlıklı olması, açık alanda doğa ile iç içe gerçekleşmesine olanak sağlamaktadır. Bundan dolayı, macera faaliyetleri ile açık alan rekreasyonları ilişkilendirilmiştir. Açık alan rekreasyonları; karada (piknik,

trekking, kamp vb.), suda (rafting, sualtı dalışı vb.) ve havada (skydiving, yamaç paraşütü, balon vb.) gerçekleştirilebilmektedir (Ardahan & Lapa, 2011: 1330).

Bir açık alan rekreasyon aktivitesi ve macera turizmi ürünü olan yamaç paraşütü 1980'li yıllarda hava sporları ile uğraşan birkaç kişinin serbest paraşütlerle koşarak yamaçlardan atlamalarıyla başlayan bir etkinliktir. Motorsuz, serbest düşüşe gerek duymadan, zeminden başlayarak yönetilebilen, tek koltuğu bulunan esnek hava aracıdır. Zamanla aerodinamik yapılarının gelişmesi ile birlikte direkt olarak uçuş aracı konumuna gelerek (Franke vd., 1991: 98), gittikçe daha popüler bir hobi haline gelmiştir. (Fasching vd., 1997: 129). Yamaç paraşütünde havada kalma süresi; paraşütün kalitesi, pilotun tecrübesi ve irtifa durumu gibi faktörlere göre kilometrelerce veya saatlerce sürebilmektedir (Bako, 2016: 18; Sunar vd., 2018: 1424). Yamaç paraşütü Türkiye'de oldukça hızlı bir gelişim göstermektedir. Türkiye yamaç paraşütü uçuşu için oldukça elverişli destinasyonlara sahiptir. Türkiye'deki hemen her şehirde uçuşa uygun yerler bulunabilir. Özellikle Türkiye'nin bilinen uçuş noktaları arasında Babadağ-Fethiye ilk sırada yer almaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019). Yamaç paraşütü, günümüzde heyecanı yüksek, bireysel ve grup olarak yapılabilen faaliyettir (Butler, 1998; Ingram & Durst, 1989; Roberts & Hall, 2001). Aynı zamanda yamaç paraşütü, artan uçuş sıklığı ve kritik yaralanmalar ile birlikte yüksek riskli spor kategorisine girmiştir (Schulze vd., 2002: 365).

Bu araştırma ise, Arsuz Doğa ve Su Sporları Festivalinde düzenlenen, hem bir macera turizmi ürünü olan hem de havada gerçekleşen açık alan rekreasyonu olan yamaç paraşütü etkinliğine katılan katılımcıların motivasyonlarını ve etkinlik memnuniyetleri belirlemeyi amaçlamaktadır.

LİTERATÜR TARAMASI

Bireylerin rekreatif etkinliklere katılma amaçları uzun yıllardır araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Bundan dolayı bu amaçların öğrenilmesi adına hem spor hem rekreasyon hem de turizm gibi alanlarda araştırmalar yapılmıştır (Eryılmaz ve Akgündüz, 2017: 15). Alanyazında rekreasyon faaliyetleri motivasyonları ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, Illinois Üniversitesinde gerçekleştirilen bir araştırmada birey/bireyleri; günlük rutinden uzaklaşma, kalabalıktan kaçma, yetenekleri geliştirme, yeni beceriler kazanma, sosyalleşme, gözlemlenme, aile birlikteliği, mücadele ruhu kazanma, başarıma isteği, sıkıntılardan uzaklaşma, doğa sevgisi vb. faktörlerin açık alan rekreasyonlarına motive eden faktörler olduğu ifade edilmektedir (İbrahim & Cordes, 2002; akt. Ardahan & Lapa, 2011: 1331). Müderrisoğlu vd., (2006) çalışmalarında, rekreasyonel faaliyetlerin motivasyonlarını belirlemek adına yapılan analizler sonucu 7 motivasyon faktörü belirlemişlerdir, bunlar: "sosyalleşme", "kendini ispatlama", "sağlık", "alanla ilgili özellikler", "rutinden kaçış", "bilgi ve becerileri geliştirme" ve "yönetim" dir. Emir (2012) çalışmasında bireylerin rekreatif faaliyetlere katılımının nedenlerini, "yeni deneyimler kazanmak", "başarı duygusunu

yaşamak”, “toplumsal yararlar sağlamak”, “yaratıcı duygular tatmak” ve “etkileşimler kurmak” olduğunu ifade etmiştir. Rosenthal vd., (1982) ise çalışmalarında, 8 motivasyon faktörü belirlemiştir. Bu faktörler, “keşfetmek”, “kaçış”, “doğa deneyimi”, “iç gözlem”, “egzersiz”, “benzer insanlarla bir arada olmak”, “neşe arayışı” ve “fiziksel stresten kaçış”tır. Ashford vd., (1993) çalışmalarında, bireyleri rekreatif faaliyetlere motive eden 4 ana faktör 15 alt faktör belirlemiştir. Belirlenen 4 ana faktör; iddialı başarı, fiziksel sağlık, sosyo-psikolojik sağlık, sporda ustalık ve performanstır. Mutlu vd., (2011) ise çalışmalarında, Boş Zaman Motivasyon Ölçeğini kullanarak bireyleri boş zaman aktivitelerine motive eden 3 faktörün ön plana çıktığı sonucuna ulaşmıştır: “özdeşim”, “uyaran yaşama”, “bilmek, başarmak”. Özesen (2007) tez çalışmasında, bir doğa sporu ve rekreasyon etkinliği olan Rafting etkinliğine katılan katılımcıların motivasyonlarını belirlemeyi amaçlamış, 9 faktör ve bunların dâhil olduğu 4 alt boyut belirlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre “zihinsel esenlik” boyutunun temel motivasyon olduğu sonucunda ulaşılmıştır. Faktörler, “sosyal aidiyet”, “başarı”, “risk alma”, “rekabet”, “agresyon”, “kendine saygı”, “stres azaltımı”, “fiziksel zindelik”, “sosyal esenlik” şeklinde belirlenmiştir. Macera olarak bakıldığında ise Cater (2006), araştırmasında macera turistlerinin risk algılarını incelemiştir. Turistlerin, macera turizmi faaliyetlerinde riskten ziyade, heyecan ve korku aradıklarını belirtmiştir. Bentley ve diğerleri (2007), çalışmalarında turistlerin macera turizmine katılımında etkin olan 6 motivasyon faktörü belirtmişlerdir. Bunlar, deneyim, keşif, heyecan, risk, meydan okuma ve huzurdur. Rekreasyon motivasyonu, bir çok bilim alanlarında hala araştırılan bir konudur (Kil vd., 2014: 17). Bununla birlikte, rekreatif faaliyetlere yönlendiren motive edici unsurlara ihtiyaç duyulduğu, bir çok araştırmacı tarafından kabul edilmektedir (Beggs vd., 2004: 66; Torkildsen, 2005: 94; Ardahan & Lapa, 2011: 1331).

Alanyazında yer alan açık alan rekreasyonları memnuniyeti ile ilgili çalışmalara bakıldığında, açık alan rekreasyonu deneyimlerine yönelik katılımcı memnuniyet çalışmaları uzun yıllardır önem arz etmektedir (Tonge vd., 2011). Çetinkaya vd., (2015) çalışmalarında, park kullanıcılarının memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Memnuniyeti en fazla etkileyen faktörün ulaşılabilirlik ve akabinde fiziksel aktivite faktörü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda kentte uzun süredir yaşayan, yüksek gelire sahip, eğitim seviyesi yüksek, toplu konutlarda yaşayan, genç ve kadın bireylerin diğerlerine oranla memnuniyetleri daha yüksek sonucuna ulaşılmıştır. Aksu vd., (2017) çalışmalarında Altındere Vadisi Milli Parkına gelen bireylerin memnuniyetlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada, “milli parkın doğal ve kültürel peyzaj değerleri, görsel kalite”, “alandan aktif olarak yararlanma isteği”, “alandan pasif olarak yararlanma isteği”, “macera ve kendini keşfetme”, “açık hava aktivite olanakları”, “sosyalleşme”, “ulaşılabilirlik ve alan kullanımı” faktörlerinin memnuniyet üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, “planlama-tasarım sorunları”, “donatı elemanı eksikliği, yönetim”, “taşıma

kapasitesinin aşılması-kalabalık, gürültü kirliliği”, “çevre-görüntü kirliliği, alt yapı-bakım eksikliği”, “bilgi eksikliği ve yönetim” faktörlerinin de memnuniyetsizlik üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sarıbaş (2015) tez çalışmasında, turistlerin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarını etkileyen unsurları belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmasında katılımcıların memnuniyet algılarına en fazla etki eden değişkenin fizyolojik nedenler olduğunu tespit etmiştir. Buna göre fizyolojik nedenlerdeki olumlu durumların, rekreatif faaliyetlere katılanların memnuniyetlerini yükselteceği tespitinde bulunmuştur. Bunlarla birlikte Sıvalıoğlu & Berköz (2012), Müderrisoğlu vd., (2009) çalışmaları alanyazında yer alan benzer çalışmalardandır.

Bir macera turizmi ürünü ve açık alan rekreasyonlarından biri olan yamaç paraşütü ile ilgili alanyazında yer alan çalışmalara bakıldığında ise, çalışmaların çoğunun yamaç paraşütü kazaları (Fasching vd., 1997), yaralanmaları (Franke vd., 1991, Schulze vd., 2002, Rekan 2012), güvenliği ve paraşütçülerin yaşadıkları problemler (Karademir & Güven 2006, Chmielewska 2014, Mekinc & Mûsic 2015, Wilkes vd., 2017) ile ilgili olduğu göze çarpmaktadır. Bunlarla birlikte Ayazlar (2015), Tuban (2019) ve Batman & Demirel (2015) alanyazındaki diğer araştırmalardır.

Yamaç paraşütü her geçen gün daha fazla kişi tarafından deneyimlenmektedir. Her geçen gün yeni takeoff alanlarının açılması ve var olan alanların geliştirilmesi bu açık hava rekreasyon aktivitesinin destinasyonlar için önemini arttırdığını göstermektedir. Alanyazında yamaç paraşütü ile ilgili çoğunlukla kazalar, yaralanmalar, riskler ve bölgenin yamaç paraşütü potansiyelini ölçen çalışmalar bulunmakla birlikte, niş bir pazar olarak yamaç paraşütü yapanlar üzerine çalışmalar oldukça kısıtlıdır. Bu noktadan hareketle araştırmanın, yamaç paraşütü etkinliği katılımcıların demografik özelliklerinin, motivasyonlarının ve etkinlik memnuniyetlerinin tespit edilmesi vasıtasıyla alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Son olarak katılımcıların Arsuzfest ile ilgili genel görüşleri ile ilgili sonuçların da destinasyon yönetim organizasyonları ve festival düzenleyicileri için pratik faydalar sağlayacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırmada, Arsuzfest sırasında düzenlenen yamaç paraşütü etkinliğine katılan katılımcıların bu aktiviteyi yapma nedenlerinin ve katılımcıların etkinlik memnuniyetlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Festival katılımcıların festivali genel değerlendirmesinin yapılması da araştırmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır. Araştırma amaçları doğrultusunda çalışma, katılımcıların içsel tutumlarını, deneyimlerini, düşüncelerini, zihinsel algılarını ve niyetlerini anlamayı sağlayan ve nitel veri analizi yöntemlerinden biri olan görüşme tekniği (Patton, 1987; akt. Yıldırım & Şimşek, 2016: 129) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, katılımcılarla görüşmek üzere toplamda 21 adet sorudan oluşan bir görüşme formu oluşturulmuştur. Soruların 12’si katılımcıların demografik

özellikleri belirlemeye yönelik olup 3'ü katılımcıların yamaç paraşütü yapma nedenlerini öğrenmeye yöneliktir. Soruların 4'ü katılımcıların yamaç paraşütü etkinlik memnuniyetlerini belirlemeye yönelik olmakla birlikte 2 si ise katılımcıların Arsuzfest'i genel değerlendirmelerini belirlemeye yönelik sorulan sorulardır. Görüşme formu, 2 uzman görüşüne başvurularak yazarlar tarafından oluşturulmuştur. Araştırma alanı olarak Arsuzfest belirlenmiş olup, bu yerin seçilmesindeki temel sebep, festivalde dağ yürüyüşleri ve tırmanışları, su aktiviteleri ve hava aktiviteleri gibi açık alan rekreasyonlarının gerçekleştirilecek olmasıdır. Araştırmada evren, yamaç paraşütü etkinliğine katılan 90 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında toplamda 30 katılımcı ile görüşülmüştür, cevapların sık tekrar etmeye başlaması (aynılaşması) ile birlikte görüşmeler sonlandırılmıştır. Görüşmeler yapılmadan önce katılımcılara görüşmenin temel amacından bahsedilmiş ve etik kurallar çerçevesinde görüşme başında katılımcılardan ses kayıtları alınacağı bilgisi verilmiş ve izin istenmiştir. Kabul eden 30 katılımcı ile 7-8-9 Eylül tarihlerinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme süreleri, her bir katılımcı ile yaklaşık olarak 6 ile 7 dakika arasındadır. Görüşme yapılan katılımcıların ses kayıtları da yazarlar tarafından dinlenerek metne dönüştürülmüştür. Araştırma kapsamında sorulan sorular, görüşme formundaki şekliyle direkt olarak sorulmuş olup, soru sayısı ve sırasında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. İçerik analizinin amacı, verileri kavramlar ve ilişkilerle açıklamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2016: 242). Bu amaçla verilerin çözümlenmesi için kodlama yoluyla içerik analizi yapılması uygun görülmüştür. Bu bağlamda içerik analizi yöntemi ile verilerin tanımlanması sağlanır. Bu yöntem temel olarak benzer verileri, temalar altında bir araya getirmek ve anlaşılır şekilde yorumlamaktır. Nitel araştırma verileri dört aşamada analiz edilir, ilk aşama verilerin kodlanması, ikinci aşama temaların bulunması, üçüncü aşama kodların ve temaların düzenlenmesi ve son aşama bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2016: 243). Temalar belirlenmiş ve literatürde yer alan çalışmalardan (Swarbrooke vd., 2003: 260; Page vd., 2005: 382; Pomfret, 2006: 115) esinlenilerek uygun kodlar oluşturulmuştur. Daha önceki çalışmalarda, bu araştırma kapsamında hazır kodlar bulunmadığından, el ile kodlama yöntemi ile kodlar oluşturulmuştur. Son olarak ise bu dört aşamanın sonucunda araştırmanın bulguları oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

BULGULAR**Tablo 1:** Katılımcılara İlişkin Demografik Bulgular

Cinsiyet	N	%	Meslek	N	%
Kadın	12	40,0	Kamu Çalışanı	10	33,3
Erkek	18	60,0	Özel Sektör	13	43,3
			Çalışmıyor	7	23,3
Medeni Hal	N	%	Haber Kaynağı	N	%
Evli	10	33,3	Sosyal Medya	21	70,0
Bekar	20	66,6	Arkadaş	7	23,3
Yaş	N	%	Afiş Broşür vb.	2	6,6
18-25	8	26,6	Pilot	N	%
26-39	16	53,3	Hayır	22	73,3
40-57	6	20,0	Evet	8	26,6
Eğitim Durumu	N	%	Önceki Festivale Katılım	N	%
Lise	6	20,0	Katılmayan	22	73,3
Önlisans	4	13,3	Katılan	8	26,6
Lisans	20	66,6	Daha Önce YP Yapan	N	%
Aylık Gelir	N	%	Hayır	20	66,6
1603TL ve altı	9	30,0	Evet	10	33,3
1604-2500	6	20,0			
2501-5000	10	33,3			
5001+	5	16,6			
Toplam	30	100	Toplam	30	100

Katılımcılara ilişkin demografik bulgulara bakıldığında, katılımcıların (12) %40'ı kadın, (18) %60'ı erkektir. Katılımcıların (16) %53,3'ünün 26-39 yaş, (8) %26,6'sının 18-25 yaş ve (6) %20,0'sinin de 40-57 yaş aralığında olduğu, bununla birlikte (20) %66,6'sının bekâr, (10) %33,3'ünün evli olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar (20) %66,6 lisans, (4) %13,3 önlisans ve (6) %20,0 oranında lise düzeyinde eğitime sahiptir. (13) %43,3'ünün özel sektörde, (10) %33,3'ünün kamu sektöründe çalıştığı belirlenen katılımcıların, (10) %33,3'ünün 2501 TL – 5000 TL aralığında (6) %20,0'sinin 1604 TL – 2500 TL aralığında ve (5) %16,6'sının 5001 TL ve üstü gelire sahip oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların (21) %70,0'inin sosyal medya ve (7) %23,3'ünün arkadaşları aracılığı ile etkinlikten haberdar oldukları ve katılımcıların 23'ünün Hatay ili ve ilçelerinden (İskenderun, Payas, Dört Yol, Erzin, Samandağ), 6 kişinin çevre illerden (Gaziantep, Adana ve Mersin) bir kişinin ise Erzincan'dan katılım sağladıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların (22) %73,3'ünün bir önceki Arsuzfest'e katılmadıkları belirlenmiştir. Katılımcıların (10) %33,3'ünün daha önce bir ya da birden çok kez yamaç paraşütü yaptıkları geri kalanların (20, %66,6) ilk defa yaptıkları ve (8) %26,6'sının lisanslı yamaç paraşütü pilotu oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların yamaç paraşütü sporu dışında başka bir aktivitede bulunup bulunmadıkları sorulduğunda ise katılımcıların %70,0'inin su aktiviteleri (rafting, kano, parasailing, jetski vb.), bununla birlikte dağcılık (Trekking, Tırmanış vb.), motor sporları, kayak, zipline, bungee jumping, skydiving vb. aktiviteleri en az bir kez

yapmış oldukları tespit edilmiştir. Tablo 2’de temalar, kod listesi, katılımcılar ve tekrar etme sıklıkları gösterilmiştir.

Tablo 2: Temalar, Kod Listesi ve Sıklık Sayıları

Temalar	Kod Listesi	Katılımcı(lar)	Toplam
Yamaç Paraşütü Yapma Nedenleri	Özgürlük	K3,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K10 K11,K12, K13,K14,K15,K16,K17,K18,K19,K20, K21,K22,K23,K24,K25,K26,K27,K28, K29,K30	28
	Heyecan	K2, K3, K4, K7,K8, K9, K10, K11, K12, K14, K19, K21, K23, K26, K27, K28	16
	Gökyüzünden Bakma	K1,K3,K6,K16,K22,K25,K26,K27,K28	9
	Macera	K4,K5,K9,K13,K17,K20,K23,K28	8
	Risk Alma	K1,K4,K9,K13,K27,K30	6
	Yükseklik Korkusunu Yenme	K14, K15, K16, K27	4
	Huzur Arama	K24	1
	Farklılaşma İsteği	K29	1
Etkinlik Memnuniyeti	Genel Memnuniyet	K1,K2,K3,K6,K7,K8,K9,K10,K12,K14 .K15,K16,K17,K18,K19,K21,K22,K23 .K24,K26,K27,K28	22
	Pilotların İlgisi	K2,K3,K4,K5,K6,K9,K10,K11,K13,K18, K20,K22,K23,K28,K30	15
	Organizasyon	K3,K4,K5,K7,K22,K23	6
Festival Değerlendirme	Sosyalleşme	K1,K2,K3,K7,K9,K10,K12,K13,K21,K24, K28	11
	Çeşitlilik	K2,K3,K4,K5,K10,K18,K23,K26,K28	9
	Eğlence	K4,K8,K13	3
	Doğa Bilinci	K7	1
	Bölgesel Kalkınma	K9	1

Katılımcıların Yamaç Paraşütü Yapma Motivasyonlarına Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan katılımcıların neden yamaç paraşütü yaptıklarını tespit etmek adına, “Yamaç Paraşütü yapmanızın nedenleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplara göre tema, kodlar oluşturulmuş ve kodların kaç kez tekrar ettikleri tablo 2’de gösterilmiştir.

Verilen cevaplara bakıldığında, katılımcıların büyük çoğunluğu “Uçmak, özgürlüktür” sözünden hareketle, havada olmanın özgürlük ve uçuyor olma hissini kendilerini rahatlattıklarını, adrenalini yüksek sporları sevdiğini ve bu spor türlerini heyecan arama amaçlı yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte hayatlarında risk almayı sevdiğini ve kriz anlarında verdikleri kararların başarılı olduklarını görmesi, katılımcılarda bu aktiviteyi gerçekleştirme arzusu yarattıklarını ifade etmişlerdir. Tüm bunların yanında dünyayı gökyüzünden

izlemenin vermiş olduğu tadı, sosyal yaşantılarındaki farklılaşma isteği, havada buldukları huzuru ve yükseklik korkularını yenmeyi amaç edinerek yamaç paraşütü yaptıklarını belirtmişlerdir. Uzun yıllardır uçuş yapan katılımcılardan biri, yamaç paraşütü yapma nedenini şöyle ifade etmiştir:

“Kendimi orada buluyorum, risk almayı ve kriz durumunu yönetmeyi seviyorum. O anda durumu etkileyecek anlık kararları vermeyi çok seviyorum. O başarıma duygusu ve keşif duygusu, beni sürekli yeni, biraz daha sert ve biraz daha zor, ekstrem durumları yaşamaya itiyor. Ayrıca o gökyüzündeki süzülüş hissiyatını, mesela yükselme karakterini çok seviyorum. Zor bir yere iniş planlama, akrobatik hareketler. Havadasınız ve yere yukarıdan bakıyorsunuz. Bu duyguları yaşamayı, tatmayı çok seviyorum.” (Risk Alma/Kriz Yönetimi-Gökyüzünden Bakma)

Katılımcı Pilot 1

Bu gibi sporları daha önce deneyimleyen başka bir katılımcı yamaç paraşütü yapma nedenini şu şekilde belirtmiştir:

“En büyük hayalim havada kalma hissini, kuşlar gibi uçma hissini yaşamaktı. Yere yukarıdan bakmanın nasıl olduğunu deneyimlemek istedim. Bunun dışında heyecan ve adrenalin dolu bir spor olduğu için tercih ettim.” (Özgürlük Hissi-Heyecan Arama-Gökyüzünden Bakma)

Katılımcı Yolcu 3

Yine katılımcılardan biri yamaç paraşütünü, uçuş esnasında kendisiyle hesaplaştığı ve korku ve risk anlarını yönetme duygusu ile yaptığını şu ifadelerle belirtmiştir:

“Yamaç paraşütü yapmaya başlamamın temel sebebi aslında havada olmanın nasıl olduğunu deneyimlemek ve özgür olacağımı düşünmektir. Ancak daha sonraları havada bulunduğum süre içerisinde kendimle hesaplaştığımı fark ettim. Uçurduğum şeyi kendim kontrol etmem, yine korku, tehlike ve risk altındayken sakin kararlar verip o anı yönetebilme yeteneklerimi de geliştirdi.” (Özgürlük Hissi-Risk Alma/Kriz Yönetimi)

Katılımcı Pilot 30

Katılımcılardan biri hayatta en merak ettiği şeyin uçmak ve bu heyecanı yaşamak olduğunu belirterek sözlerine şu şekilde devam etmiştir:

“Macera sporlarını seviyorum. Daha önce hep izliyordum artık uygulamak istedim. Herkes hayatında bir kez olsun uçmak ister. Ben de o uçuş duygusunu tatmak istedim. Uçmak özgürlük derlerdi. Ne kadar özgür olacağımı görmek istedim. Heyecanı yaşamak, risk almak. Reel hayatımda alamamam da artık almak istedim.” (Uçuş Hissi-Özgürlük Hissi-Risk Almak)

Katılımcı Yolcu 4

Yamaç Paraşütü Etkinlik Memnuniyetlerine Etki Eden Faktörlere Yönelik Bulgular

Katılımcıların Arsuzfest sırasında yamaç paraşütü etkinliğinden memnun kaldıkları ve kalmadıkları yönleri belirleme adına sorulan “*Yamaç Paraşütü etkinliği ile ilgili memnun kaldığınız ve kalmadığınız yönler nelerdir?*” ve “*Daha sonra tekrar Arsuz’da Yamaç Paraşütü yapmayı düşünüyor musunuz?*” soruları yöneltilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların yamaç paraşütü etkinliğinden memnun kaldıkları ve kalmadıkları yönler sorulmuştur. Verilen cevaplara bakıldığında, katılımcıların çoğunluğu genel olarak etkinliğin her alanından memnun olduklarını, özellikle ise pilotların ve çalışan görevlilerin ilgisinden memnun kaldıklarını ve organizasyonu verimli bulduklarını, bununla birlikte etkinlik alanında alınan güvenlik önlemlerini yeterli bulduklarını ve etkinliği de müzikleri ile birlikte eğlenceli bulduklarını ifade etmişlerdir. Memnun kalmadıkları yönler bakıldığında ise, “Takeoff” (çıkış) pistine ulaşım yolunun tehlikeli ve zorlu olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında, çalışanların ilgili olduğu ancak koordinasyonun, sistemin yeterince sağlanamadığını, çıkış pistine tek araçla (paraşütler, pilotlar ve yolcular) iniş çıkış yapılması, uçuşların planlanan saatlerde gerçekleştirilememesi ve çıkış-iniş pistini beğenmediklerini belirtmişlerdir. Tüm bunların yanında etkinliğin tanıtım ve reklamlarının eksik olduğunu, etkinliğe tesadüfen denk geldiklerini ifade etmişlerdir. Son olarak katılımcılara daha sonrasında tekrar Arsuz’da yamaç paraşütü yapmayı düşünüp düşünmediklerini sorduğumuzda ise tüm katılımcıların tekrar yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

Katılımcı yolculardan birkaçının, etkinlikten memnun kaldığı ve kalmadığı yönleri şu şekilde ifade etmiştir:

“Memnunum ancak ulaşım ve iletişim daha sistemli olmalıydı.”
(Organizasyon-Genel Memnuniyet)

Katılımcı Yolcu 24

“Memnunum. Tanıtım ve reklamın daha iyi yapılması gerekirdi, iniş çıkış yollarının daha iyi olması gerekirdi.” (Organizasyon)

Katılımcı Yolcu 12

“Her şey çok güzel, pilotlar oldukça ilgili ve kibar. Rüzgar müsait olmadığında direkt iptal ediyorlar uçuşları. Güvenilir ve eğlenceli insanlar. Yalnızca takeoff alanına çıkış çok tehlikeli geldi onun dışında memnunum.”
(Pilotların İlgisi-Organizasyon)

Katılımcı Yolcu 2

“Ortalama memnunum. Organize değiller, koordinasyonun sağlanması gerekiyor. Misafirlerin daha iyi ağırlanması gerekirdi.”(Organizasyon-Genel Memnuniyet)

Arsuz Doğa ve Su Sporları Festivalini Değerlendirmeye Yönelik Bulgular

Katılımcıların Arsuzfest'i olumlu ve olumsuz değerlendirmesi adına "Arsuz Doğa ve Su Sporları Festivalini genel anlamda nasıl değerlendirirsiniz? ve "Festivali yakınlarınıza tavsiye eder misiniz?" soruları yöneltmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında, festivallerin ve özellikle bu festivalin insanları bir araya getirmesi ve insanları sosyalleştirmesi anlamında olumlu olduğu, festivalin temasının doğa ve su sporları olması doğa ve su sporları çeşitliliğinin de olumlu yönde olduğu ve eğlence ortamı yarattığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Tüm bunlarla birlikte bir katılımcı doğa ve su sporları temasının doğa bilinci oluşturabileceğini öne sürmüş ve festivalin bölgesel kalkınmaya büyük katkısı olabileceğini düşündüğünü ifade etmiştir. Tüm bu olumlu değerlendirmelerin yanında, olumsuz değerlendirmeler de bulunmaktadır. Festival alanının fiziki durumunun (tuvalet-duş imkânı, ses ve ışıklandırma sistemleri, yönlendirme levhaları ve ulaşım imkânları) yetersizliği ve düzensizliği, katılımcıların en çok dikkat ettikleri unsurlar olmuştur. Bununla birlikte kamp alanlarının kirliliği, festivalin süresi ve bölge esnafının festivali bir fırsata çevirip ürünleri yüksek fiyatlı satması da katılımcıların festivali olumsuz değerlendirdiği yönlerdendir. Son olarak tüm katılımcılar festivali mutlaka yakınlarına tavsiye edeceklerini de belirtmişlerdir.

Katılımcıların bazıları festivalin genel değerlendirmesini şu şekilde yapmışlardır;

"Kamp alanı genişliği oldukça iyi, konserler güzel, danslar, farklı spor aktiviteleri oldukça güzel devamı gelmeli. Kamp alanları çok önemli, alan olarak güzel ama daha da bakımlı olması gerekiyor. Tuvalet ve duş alanlarının geliştirilmesi gerekli, zemin düzeltilmeli ve yeşillendirilmeli. Yönlendirme az, personel ihtiyacı karşılanabilir." (Çeşitlilik-Eğlence)

Katılımcı Pilot 28

"Doğa çok güzel insanların bilinçlenmesi, sosyalleşmesi açısından bu festivalin önemi bence oldukça fazla." (Doğa Bilinci-Sosyalleşme)

Katılımcı Yolcu 7

"Sosyalleşme adına çok güzel ancak çok etkinlik çok aksaklık getiriyor. Daha az daha spesifik etkinlikler bir arada olmalı. Halk hepsine katılamıyor. Kopukluk oluyor. Festival süresi uzatılmalı." (Sosyalleşme-Organizasyon)

Katılımcı Pilot 21

"Sosyalleşme için ve bölge ekonomisi için oldukça verimli bir festival." (Sosyalleşme-Bölgesel Kalkınma)

Katılımcı Yolcu 9

“Festival alanının katılımı çok güzel, farklı spor dalları mevcut fakat dediğim gibi alt yapı sağlamlaştırılmalı, kamp alanına özen gösterilmeli. Belediyenin biraz daha ulaşımına özen göstermesi, erişim sağlayabilmesi gerekirdi.”(Çeşitlilik-Organizasyon)

Katılımcı Pilot 26

“Esnafın festivali bahane edip fiyatları uçurması dışında festival çok güzel”(Genel Memnuniyet)

Katılımcı Yolcu 16

“Doğa sporlarını yapan insanların aktivitelerini burada gerçekleştirmeleri insanların yeni şeyler öğrenme ve sosyalleşmeleri açısından oldukça verimli.”(Sosyalleşme)

Katılımcı Pilot 1

SONUÇ VE ÖNERİLER

Arsuzfest yamaç paraşütü etkinliği katılımcılarının demografik özelliklerine bakıldığı zaman erkeklerin çoğunlukta olduğu, büyük çoğunluğunun bekar ve genç oldukları, iyi eğitilmiş ve orta düzeyde gelire sahip oldukları ve haber kaynağı olarak sosyal medyayı kullandıkları görülmektedir. Etkinliğe katılanların çoğunluğunun Hatay ili ve ilçelerinden olması, festivalin yakın mesafede gerçekleşmesinden kaynaklı olduğunu göstermektedir. Rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen önemli unsurlardan biri de katılımcıların demografik özellikleri ve katılımcıların yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer, çalışma süreleri, rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklıkları gibi unsurlardır (Sarıbaş, 2015: 50). Katılımcıların %76,6’sı daha önce skydiving, rafting, kano, tırmanış, trekking, bungee jumping vb. çeşitli deneyimlerinin bulunduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre yamaç paraşütü yapan bireylerin bu aktivite dışında başka açık alan rekreasyonlarına da ilgili oldukları, yamaç paraşütünden önce veya sonra diğer aktivitelere katılım gösterdikleri çıkarılabilir. Buradan hareketle, adrenalin, heyecan, macera hissini ve doyumunu alan bireyler, her defasında daha fazla heyecan, macera ve adrenalin ihtiyacı duyar ve yeni faaliyetlerin keşfi için arayış içerisine girerler (Sarıbaş ve Öter, 2013: 55).

Araştırmada katılımcıların yamaç paraşütü yapma nedenlerini öğrenmeye yönelik pilotlara ve tandem yolculara sorulan sorudan elde edilen bulgulara göre, verilen cevaplara istinaden, uçarken kendilerini özgür hissetmeleri ve uçuyor olmalarının onları rahatlattıkları, uçuş esnasında kendi içlerinde hesaplaştıkları ve huzur buldukları çıkartılabilir. Ayazlar (2015)’ın çalışmasında yer alan, katılımcıların sıklıkla bildirdiği duygular havada olmak, uçabilmekle birlikte özgürlük hissi olarak ortaya çıkmıştır. Havada olmak ve/veya uçuş kabiliyetine sahip olmak, katılımcılara özgürlük hissi vermek anlamına gelir ve araştırmanın bu sonucuyla örtüşür şekildedir. Tüm bunlarla birlikte yamaç paraşütü yapan

bireylerin günlük yaşamlarında da risk almayı sevindikleri, kriz durumlarını yönetebildikleri ve kontrol duygularının oldukça gelişmiş oldukları çıkarımı yapılabilir. Bu da alanyazında yer alan Csikszentmihalyi ve Csikszentmihalyi (1999) ve Bentley ve diğerlerinin (2007) çalışmalarının sonuçları ile benzerlik göstermekte olup Cater (2006)'nın çalışmasının bu sonucu ile zıtlık göstermektedir. Cater (2006) çalışmasında katılımcıların risk almaktan çok, korku ve heyecan aradıklarını belirtmiştir. Deneyimli yolcuların yere gökyüzünden bakmanın onlara vermiş olduğu tadı yaşama ve sosyal çevrelerindeki insanlardan farklı olma isteği ile yamaç paraşütü yaptıkları, ilk defa yamaç paraşütü yapan katılımcılar da bu aktiviteyi merak duygusu ve yükseklik korkularını yenme amaçlı yaptıkları ifade edilebilir. Arsuzfest'te düzenlenen yamaç paraşütü etkinliği memnuniyet faktörlerini belirleme amacıyla sorulan sorudan elde edilen bulgulara göre, pilotların ve çalışanların ilgilerinden memnun kalan katılımcıların, etkinliğin yapıldığı alandan memnuniyetsizliklerini dile getirmişlerdir. Bu memnuniyetsizliği temel sebebi, uçuş yüksekliği ve süresinin kısa olması ve piste çıkış yolunun zorlu ve tehlikeli olmasıdır. Ancak uçuş süresi alanyazında da belirtildiği üzere paraşütün kalitesi, pilotun tecrübesi ve irtifa durumu gibi faktörlere bağlı olduğu gibi (Bako, 2016: 18; Sunar vd., 2018: 1424), uçuş yapılan bölgenin coğrafi konumu ile de birebir ilgilidir. Pist yolu ile ilgili olarak ise, bir önce yapılan Arsuzfest'in yamaç paraşütü etkinliğinde, uçuşların festival alanından uzak olmasından dolayı, bu festivalde festival alanına yakın bir yer seçilmiştir. Ancak ulaşım sıkıntısından dolayı bölge yönetimi kalkış pistine çıkış yolunu yeterli altyapıyı sağlayarak yapmadığından dolayı ulaşım zorlu gerçekleşmiştir. Bu durum ise katılımcıların etkinlik memnuniyetlerini olumsuz yönde etkilemiştir. Bir diğer husus olan koordinasyon memnuniyetsizliği ise yine özel ve kamu desteğinin yetersiz, dolayısıyla envanterlerin yetersiz olmasından kaynaklı olarak, planlanan saatler dışına çıkılmasına ve piste gidiş ve dönüşün oldukça düzensiz olmasına neden olmuştur. Son olarak festival değerlendirmesi alınan katılımcıların görüşüne göre; etkinliklerin çeşitliliği, doğa sporlarına verilen önemin artması ve sosyalleşme açısından festival önemlidir. Özellikle bu gibi etkinliklerin az yapıldığı bölgelerde gerçekleştirilen bu etkinlikler bölgede yaşayan halk, bölgeye gelen katılımcılar ve bölgenin tanınabilmesi adına son derece önemlidir. Ancak festivale verilen önemi arttıran en önemli unsur da festival ve kamp alanlarının temizliği, güvenilirliği ve ulaşımında kolaylığın olmasıdır. Katılımcıların bir çocuğunun değerlendirmesi de festival alanının ve kamp alanının temizliği ve hijyeni, güvenlik önlemlerinin yetersizliği, yönlendirme levhaları ve personel yetersizliği üzerine olmuştur. Bu hususta festival yönetiminin gerekli ekipmanları ve yetersizlikleri üzerine daha fazla çalışmaları gerekmektedir. Aksi takdirde bir sonraki festivale ve festivallere bu gibi sebeplerden dolayı katılımın düşeceği düşünülmektedir. Dolayısıyla bu gibi etkinliklere sıkça katılan katılımcıların, memnuniyet faktörünü diğer faktörlerden daha önemli görmeleri ve memnuniyetin geri gelme niyeti üzerinde pozitif etkilerinin olduğu, (Chi vd., 2008; Duman & Öztürk., 2005; Ekinci vd., 2006; Gallarza vd., 2002; Öztürk & Şahbaz, 2017; Saçlı & Ersöz, 2019) çalışmalarının sonuçlarında da görülmektedir.

Katılımcıların tüm bu görüşleri ışığında ve elde edilen bulgular doğrultusunda, festivallerin ve bu gibi etkinliklerin iyileştirilmesi adına çeşitli öneriler getirilmiştir.

Yamaç Paraşütü etkinliği için,

- Yamaç paraşütü etkinliği hakkında daha fazla reklam yapılması ve mevcut reklamların iyileştirilmesine yönelik çalışmalarda bulunulması ile söz konusu etkinliğe katılımın daha fazla olacağı,
- Etkinlik için belirlenen “Takeoff” pistine çıkış yolunun düzeltilmesi, yaşanabilecek olası tehlikeli durumların ihtimalini azaltacağı,
- Etkinlik esnasında iletişimin daha koordineli olması ve gerekli tüm envanterlerin yedekleri ile birlikte etkinlik alanında muhafaza edilmesi yaşanabilecek olası aksaklıkları giderebileceği,
- Yerel yönetimin bu tarz etkinliklere sponsor olması ile etkinlik katılımcılarının daha iyi ağırlanacağı ve bu gibi iyileştirmeler ile etkinliğin daha verimli olacağı öngörülmektedir.

Festivalin geneli için ise,

- Öncelikle bu gibi festival, karnaval vb. etkinliklerin az yapıldığı bölgelerde, festivalin tanıtım ve reklam çalışmalarının daha etkin bir şekilde yapılması, hem yöre halkının sosyalleşmesi ve etkinlik turizminin faydaları hakkında bilinçlenmesi hem de bölge ekonomisinin kalkınması adına çalışmalara özen gösterilmesi gerekmektedir.
- Bölge yönetiminin festival süresi boyunca her alanda aktif rol alması, festival ve kamp alanlarına ulaşım imkânlarını, özellikle bu süre içerisinde daha aktif gerçekleştirmesi ve yerel esnafın fiyat politikalarına müdahale etmesi, festival katılımcılarının festivalden memnun ayrılması adına oldukça önemli olacağı düşünülmektedir.
- Özellikle kamp alanlarında yer alan tuvalet ve duş kabinlerinin daha temiz ve daha derli olması festival katılımcılarının hijyen konusunda endişe yaşamamasına olanak sağlayacak olduğu,
- Ayrıca bu gibi festivallerde görsel sunum ve yerel istihdam, dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan olup, festival süresi boyunca yeterli personelin bulundurulması ve yeterli yönlendirmelerin (levha, personel vb.) sağlanması festival esnasında katılımcıların istekleri ve ihtiyaçlarının daha hızlı karşılanması adına oldukça önemli olduğu öngörülmektedir.

Bu araştırma Arsız Doğa ve Su Sporları Festivali alanında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sınırlılıkları nedeni ile açık alan rekreasyonlarından ve aynı zamanda macera aktivitelerinden biri olan yamaç

paraşütü etkinliğine katılan katılımcılardan veri toplanmıştır. Yapılacak diğer araştırmalarda kişi sayısı ya da nitelikleri değiştirilip çalışma kapsamı genişletilebilir. Farklı açık alan rekreasyonlarına katılan bireylerle, nicel ya da nitel görüşmeler yapılarak farklı araştırma konuları oluşturulabilir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular ve sonuçların gelecekteki çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Aksu, Ö., Kılıç, C., Düzgüneş, E., Araz, N., & Öztürk, K. (2017). Altındere Vadisi Milli Parkı kullanıcılarının rekreasyonel memnuniyetinin belirlenmesi. *Ormanlık Araştırma Dergisi*, 4(1), 30-45.

Ardahan, F., & Lapa Yerlisu, T. (2011). Açık alan rekreasyonu: Bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.

Ashford, B., Biddle, S. & Goudas, M., (1993). Participation in community sport centres: Motives and predictors of enjoyment. *Journal of Sport Science*, 11(3), 249- 256.

Atsız, O., Akova, O., & Ertuğral, S, M., (2017). Rekreasyon deneyimi, destinasyon memnuniyeti ve sadakati arasındaki ilişkinin belirlenmesi: Munzur Vadisi Milli Parkı üzerine araştırma. *4th International Regional. Development Conference. Proceeding Book*. 21-23 September, Tunceli.

Axelsen, M. (2009). The power of leisure: I was an anoexic; I'm now a healthy triathlete. *Lesiure Sciences*, 31(4), 330-346.

Ayazlar, R. A. (2015). Flow phenomenon as a tourist experience in paragliding: A qualitative research. *Procedia Economics And Finance*, 26, 792-799.

Bako, A.G. (2016). *Alternatif turizm kapsamında şarap turizmi: Kula'yı ziyaret eden şarap turistlerine yönelik bir inceleme*, (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Batman, Z. & P., Demirel, Ö. (2015). Altındere Vadisi Meryemana Deresi güzergâhında doğa temelli turizm etkinliği: Yamaç paraşütü. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11), 13-26.

Beggs, B. A., Stitt, J. E. & Elkins, D. J. (2004). Leisure motivation of participants and nonparticipants in campus recreational sports programs. *Recreational Sports Journal*, 28(1), 65-77.

Bentley, T. A., Page, S. J., & Macky, K. A. (2007). Adventure tourism and adventure sports injury: the New Zealand experience. *Applied Ergonomics*, 38(6), 791-796.

Birinci, M. C. (2018). *Boş zaman motivasyonu ve davranışsal niyet ilişkisinde boş zaman tatmininin aracılık etkisi ve rekreasyonel hizmet kalitesinin düzenleyici rolü: Rekreasyonel kayak etkinliğine ilişkin bir çalışma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Butler, R. (1998). Rural recreation and tourism, B. Ilbery (Der.), *The geography of rural change* içinde (ss. 211-232). Addison Wesley Longman, Harlow.

Cater, I.C. (2006). Playing with risk? Participant perceptions of risk and management implications in adventure tourism. *Tourism Management*, 27, 317-325.

Chi, C. G-Q., & Qu, H. (2008). Examining the structural relationships of destination image, tourist satisfaction and destination loyalty: An integrated approach. *Tourism Management*, 29(1) 624-636.

Chmielewska, A. (2014). The risk in paragliding tourism practiced by the ditiesabled. *Journal of Health Policy, Insurance & Management/Polityka Zdrowotna*, 14(4), 97-104.

Çetinkaya, G., Erman, A., & Uzun, M. S. (2015). Rekreasyonel amaçlı park kullanıcılarının memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerinin belirlenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 851-869.

Demir, C. & Çevirgen, A. (2006). *Turizm ve çevre yönetimi*. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım

Duman, T., & Öztürk, A. (2005). Yerli turistlerin Mersin Kızkalesi destinasyonu ve tekrar ziyaret niyetleri ile ilgili algılamaları üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16(1), 9-23.

Edington, C. R., Hanson, C. J. & Edington, S. R. (1992). *Leisure programming: Concepts, trends, and professional practice* (2nd ed.). Dubuque, IA: Brown and Benchmark.

Ekinci, Y. & Hosany, S. (2006). Destination personality: An application of brand personality to tourism destinations. *Journal of Travel Research*, 45(1), 127-139.

Emir, E. (2012). *Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: Üniversite öğrencileri örneği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Eryılmaz, G., & Akgündüz, Y., (2017). Bireyleri rekreatif faaliyetlere yönelten motive edici faktörler. *Journal of Recreation and Tourism Research (JRTR)*, 4 (1), 13-26

Fasching, G., Schippinger, G., & Pretscher, R. (1997). Paragliding accidents in remote areas. *Wilderness & Environmental Medicine*, 8(3), 129-133.

Franke, K.M., Siebert C.H., & Pforringer, W. (1991). Paragliding Injuries, *Br J Sp Med*. 25(2), 98-101.

Gallarza, M. G., Saura, I. G., & Garcia, H. C. (2002), Destination image towards a conceptual framework. *Annals of Tourism Research*, 29 (1), 56-78.

Hardiman, N. & Burgin, S. (2011). Canyoning adventure recreation in the Blue Mountains World Heritage Area (Australia): The canyoning trends over the last decade. *Tourism Management*, 32, 1324 – 1331.

Hazar, A. (2014). *Rekreasyon ve animasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Ingram, C. D. & Durst, P. B. (1989). Nature-oriented tour operators: Travel to developing countries. *Journal of Travel Research*, 28(2), 11-15.

Iwasaki, Y. (2007). Lesiure and quality of life in an international and multicultural context: What are major pathways linking leisure to quality of life, *Social Indicators Research*, 82, 233-264.

İbrahim, H. & Cordes, K.A. (2002) *Outdoor recreation, enrichment for a lifetime*. Second Edition. Sagamore Publishing, II.

Jensen C. & Naylor J. (1999). *Opportunities in recreation and leisure careers*. USA: Contemporary Publishing Company.

Karademir, Y. & Güven, Ö. (2016). Türkiye’de yamaç paraşütçülerinin problemleri. *International Journal of Social Science*, 48, 433-457.

Keskin, M., Akova, O. & Öz, M. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesine yönelik bir çalışma. *Journal of Recreation and Tourism Research (JRTR)*, 2(4), 37-45.

Kil, N., Holland, S. M. & Stein, T. V. (2014). Structural relationships between environmental attitudes, recreation motivations, and environmentally responsible behaviors. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 7(8),16–25.

Madrigal, R., (2006). Measuring the multidimensional nature of sporting event performance consumption. *Journal of Leisure Research*, 38(3), 267- 292.

Mekinc, J., & Mušič, K. (2016). Elements of safety in paragliding. *Annales Kinesiologiae*, 7(1), 67-80.

Metin, T.C., Kesici, M. & Kodaş, D. (2013). Rekreasyon olgusuna akademisyenlerin yaklaşımları. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*. 30(8), 5021-5048.

Mutlu, İ., Yılmaz, B., Güngörmüş, H. A., Sevindi, T., & Gürbüz, B. (2011). Bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 54–61.

Müderrişoğlu, H., Aşıkutlu, H. S., Kalaycı, A., & Salantur, B. (2006). Rekreasyonel motivasyonların belirlenmesi: Spor tesisi örneği. *Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi*, 2(2), 15-23.

Müderrişoğlu, H., Aydın, Ş. Ö. & Demir, Z. (2009). Su kenarı rekreasyonel aktivitelerinde kullanıcı memnuniyetinin belirlenmesi; Boşluk (gap) analizi yöntemi, *I. Ulusal Batı Karadeniz Ormancılık Kongresi Bildiriler Kitabı*, Özel Sayı, Cilt 1, Bildirileri içinde (ss. 186-192).

Özesen, E. (2007). *Determination of the factors that motivating the outdoor & recreational sports consumer in the case of daily rafting trip on Melen River* (Unpublished Doctoral Dissertation). Middle East Technical University, Graduate School of Social Sciences, Ankara.

Öztürk, Y & Şahbaz, P. (2017). Algılanan destinasyon imajının tekrar ziyaret niyeti ve tavsiye davranışı üzerine etkisi: Ilgaz Milli Parkı'nda bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(2), s. 3-21.

Page, S. J., Bentley, T. A., & Walker, L. (2005). Scoping the nature and extent of adventure tourism operations in Scotland: How safe are they?. *Tourism Management*, 26(3), 381-397.

Patry, D. A., Blanchard, C. M., & Mask, L. (2007). Measuring university students' regulatory leisure coping styles: Planned breathes or avoidance?, *Leisure Sciences*, 29, 247-265.

Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.

Pomfret, G. (2006). Mountaineering adventure tourists: A conceptual framework for research. *Tourism Management*, 27(1), 113-123.

Rekand, T. (2012). The epidemiology of injury in hang-gliding and paragliding. In epidemiology of injury in adventure and extreme sports *Karger Publishers*, 58, 44-56.

Roberts, L. & Hall, D. (Eds.). (2001). *Rural tourism and recreation: Principles to practice*. CABI.

Rosenthal, D. H., Waldman, D. A. & Driver, B. L. (1982). Construct validity of instruments measuring recreationists' preferences. *Leisure Sciences*, 5(2), 89-108.

Saçlı, Ç. & Ersöz, B. (2019). Festival katılımcılarının destinasyon imajı algılarını oluşturan faktörlerin belirlenmesi: Adana şalgam ve kebab festivali örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7 (1), 185-204.

Sarıbaş, Ö., (2015). *Turistlerin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarını Etkileyen Unsurlar; Antalya ve İzmir Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Sarıbaş, O. & Öter, Z. (2013). Risk as a motivation in adventure tourism and its use in terms of tourism marketing. *8th Silk Road International Conference, Development of Tourism in Black and Caspian Seas Regions* Tbilisi – Batumi, Georgia, (ss. 53-57).

Schulze, W., Richter, J., Schulze, B., Esenwein, S. A. & Büttner-Janz, K. (2002). Injury prophylaxis in paragliding. *British Journal Of Sports Medicine*, 36(5), 365-369.

Sıvalıoğlu, P. & Berköz, L., (2012). Doğal korunan alanlarda ziyaretçi memnuniyeti. *Kazdağları III. Ulusal Sempozyumu*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 130-138.

Smith, S. & Godbey, G.C. (1991). Leisure, recreation and tourism, *Annals of Tourism Research*. 18, 85-100.

Sunar, H., Gökçe, F., Gökçe, H. & Şahin, M. (2018). Alternatif turizm türü olarak yamaç paraşütü potansiyeli: Hatay örneği, *VII. Ulusal III. Uluslararası Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu*. Bildirileri içinde (ss. 1422-1429).

Sung, H. H. (2000). *An analysis of the adventure travel market: From conceptual development to market segmentation*. (PhD Dissertation). Purdue University, USA.

Swarbrooke, J., Beard, C., Leckie, S. & Pomfret, G. (2003). *Adventure tourism the new frontier*. Burlington, MA.: Elsevier Science Ltd.

Şener, A., Terzioğlu, R. G. & Karabulut, E. (2007). Life satisfaction and leisure activities during men's retirement: A Turkish sample, *Aging and Mental Health*, 11 (1): 30- 36.

Tonge, J., Moore, S.,A. & Taplin, R., (2011). Visitor satisfaction analysis as a tool for park managers: A review and case study. *Annals of Leisure Research*, 14(4), 289-303.

Torkildsen, G. (1992). *Leisure and recreation management*. 3. Edition, London.

Torkildsen, G. (2005). *Torkildsen's Sport and Leisure Management*. New York: Routledge Press

Tubeş, B. (2019). *Bir alternatif turizm türü olarak yamaç paraşütü: Uçmaktadere üzerine bir çalışma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü (2019). <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 08.08.2019)

Tütüncü, Ö., & Aydın, İ. (2014). Toplum ve açık hava rekreasyon faaliyetleri: ABD örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 118-120.

Weber, K. (2001). Outdoor adventure tourism a review of research approaches. *Annals of Tourism Research*, 28(2),360-377.

Wilkes, M., MacInnis, M. J., Witt, M. J., Vergalla, M., Verschave Keyzers, M., Thomas, A., & Hawkes, L. A. (2017). Free flight physiology: paragliding and the study of extreme altitude. *High Altitude Medicine & Biology*, 18(1), 90-91.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüncü, D., Coşkun, İ. O., Sevil, T., Özel, Ç. H., Yüncü, H. R. & Şimşek, K.Y. (2013). *Rekreasyon yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.